

Vaertlinck *contact*

Tijdschrift van de genealogische en heemkundige kring Vaertlinck vzw - Willebroek

Vaertlinck *contact*

Abonnement: 16 euro door storting op ondervermeld rekeningnummer
Afzonderlijke nummers: 5 euro

ISSN 1782-2785

Koninklijke Bibliotheek van België - Wettelijk depot nr. D/2011/12484/5

Secretariaat

Vaertlinck vzw | p.a. René Pattyn | Molenweg 24 | B-2830 Willebroek

Contact

tel. GSM 0477 266 537 | vaertlinck@telenet.be | www.vaertlinck.be

Praktische gegevens

Ondernemingsnummer 881 351 205

IBAN BE94 7512 0635 5214 | BIC AXABBE22

Erkende culturele vereniging Willebroek: culw083

De vereniging staat los van alle filosofische en ideologische strekkingen

Bestuursleden

Gust Van Auwenis (Voorzitter) | Overwinningsstraat 165-107 | B-2830 Willebroek | tel. 03-860 10 46

René Pattyn (Secretaris) | Molenweg 24 | B-2830 Willebroek | tel. 0477-266 537

Guido Van Humbeeck (Penningmeester) | Jozef Wautersstraat 125-1 | B-2830 Willebroek | tel. 03-886 04 75

Leon Bernaerts (Bestuurslid) | Eikenstraat 20 | B-2840 Reet | tel. 03-888 21 83

Guy Foqué (Bestuurslid) | Kapellenboslaan 29 | B-2830 Willebroek | tel. 03-886 12 76

Emiel Geens (Bestuurslid) | Dennenstraat 1 | B-2830 Willebroek | tel. 03-866 05 62

Gary Mantières (Bestuurslid) | Groene Laan 38-3B | B-2830 Willebroek | tel. 03-886 65 26

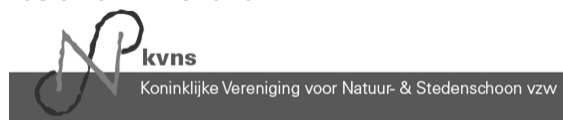
Jan Peeters (Bestuurslid) | Neerlichter 15 | B-2870 Breendonk | tel. 0477-62 69 84

Kevin Polfliet (Bestuurslid) | Sint-Janskerkhof 3 | B-2800 Mechelen | tel. 0484-91 69 84

Annie Van Dessel (Bestuurslid) | ??????????

Eric Van Winghe (Bestuurslid) | Mispelweg 41 | B-2830 Willebroek | tel. 0497-36 64 75

Vaertlinck vzw is lid van

Colofon

Op de cover

Zoals u in ons tijdschrift al regelmatig kon lezen, onderging onze 'Vaart' doorheen de jaren meerdere metamorfoses. Bijgaande foto uit 1912 toont de 'notabelen' van Tisselt verzameld op de werf rond het kanaal dat in die periode werd omgebouwd tot 'zeekanaal'.

Editie

Jaargang 9 | nr. 2 | oktober-november-december 2013

Werkten mee aan dit nummer

Gust Van Auwenis
Leon Bernaerts
Annie Van Dessel
Jan Peeters
Kevin Polfliet
Leo Vervloet

Eindredactie

Eric Van Winghe
René Pattyn

Verantwoordelijke uitgever

Gust Van Auwenis
Voorzitter
Overwinningstraat 165-107
B-2830 Willebroek

Vormgeving

Kevin Polfliet

Redactieadres

Molenweg 24
B-2830 Willebroek
vaertlinck@telenet.be
www.vaertlinck.be

ISSN 1782-2785

Koninklijke Bibliotheek van België - Wettelijk depot nr. D/2011/12484/5

Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten of beeldmateriaal kan slechts gebeuren mits schriftelijke toelating van de auteur en vermelding van het tijdschrift Vaertlinck Contact, jaargang en nummer. Elke auteur is individueel verantwoordelijk voor de inhoud van zijn of haar artikel.

Voorwoord

Ad captandum vulgus, om het volk te winnen.

De nieuwe lay-out van ons tijdschrift heeft zijn vliegende start niet gemist. Onze redactie mocht heel wat positieve reacties ontvangen, wat ons uiteraard alleen maar aanmoedigt om zo verder te doen en onze lezers waar te geven voor hun dierbare centen en wie weet... nieuwe lezers aan te trekken.

Behalve aan de vorm, die we nog verder verfijnden, besteedden we ook deze keer uiteraard weer veel aandacht aan de inhoud van ons tijdschrift, met uiteenlopende bijdragen over de lokale en bovenlokale geschiedenis. Voldoende leesvoer om de overgang van zomer naar herfst en winter door te komen.

Ondertussen is Vaertlinck ook op andere fronten actief, letterlijk én figuurlijk. Behalve enkele vaste activiteiten, zoals onze cursus genealogie, onze traditionele 'Stamboomdag' en de vijfde editie van de Vaertlinckquiz, bereiden we immers - onder meer - een aantal initiatieven voor rond de herdenking van de 'Grote Oorlog 1914-1918'. U leest er meer over verderop in dit nummer

Wij wensen u een fijn najaar en zoals steeds...

Veel leesplezier,
De redactie

Inhoud

<i>War Bread: impressie van de Grote Oorlog</i>	2
<i>Treintje komt zo...</i>	5
<i>Brugdraaier</i>	6
<i>Vaertlinck herdenkt '14-'18</i>	6
<i>Uit de archieven</i>	7
<i>Maatregelen tegen de pest anno 1519</i>	10
<i>Vroeger en nu</i>	11
<i>Het Willebroekse brouwersgeslacht Erix</i>	12
<i>Vraagje om opheldering</i>	18
<i>Mechelse Cavalcade en Ommegang</i>	19
<i>Beelden uit de oude doos</i>	20
<i>Mededelingen</i>	21
<i>Publicatie 'Het Spaans Kasteel'</i>	21

War Bread: een impressie van de ‘Groote Oorlog’ in Willebroek

Onder meer in ons land, en dan vooral in de fel geteisterde Westhoek, worden momenteel voorbereidingen getroffen voor de grootscheepse herdenking van het begin van de eerste Wereldoorlog. Het zal in 2014 inderdaad exact een eeuw geleden zijn dat de Bosnisch-Servische student Gavrilo Princip met zijn aanslag op de Oostenrijkse keizer Franz-Ferdinand vrij letterlijk het startschot gaf voor de Grooten Oorlog, die ook onze streek niet spaarde.

Een interessant portret van hoe het dagelijkse leven tijdens deze oorlog was in Willebroek en hoe de bevolking leed onder de oorlogsomstandigheden, vonden we in het boek “War Bread – A personal narrative of the war and relief in Belgium” door Edward Eyre Hunt. Hunt, een late twintiger uit de Amerikaanse staat Ohio, belandt in oktober 1914, na omzwervingen via Rotterdam en Berlijn, in Antwerpen, waar hij aanvankelijk wordt gearresteerd als spion. De vergissing wordt al snel ingezien en Hunt wordt vrijgelaten, waarna hij getuige is van de bombardementen op Antwerpen – die nota bene ook het fort van Breendonk viseerden. Wanneer tegen het einde van de maand de ‘Commission for Relief in Belgium’ (CRB) wordt opgericht, meldt hij zich als vrijwilliger en wordt hij verantwoordelijke gesteld voor de verdeling van hulpgoederen in de provincie Antwerpen.

In voormelde publicatie, uitgegeven in 1916, geeft Hunt een nauwgezet verslag van de gebeurtenissen. Hij doet

dat zeer treffend en gedetailleerd, in die mate zelfs dat de New York Times over zijn boek schrijft dat “(...) every American ought to read it” oftewel: “elke Amerikaan zou het moeten lezen”.

In zijn relaas van de activiteiten van de CRB, komt ook Willebroek ter sprake. Al in de eerste maanden van de oorlog groeit het besef dat ‘Poor Little Belgium’ niet alleen nood heeft aan voedselhulp, maar in het bijzonder ook aan kleding en medische zorgen. De erbarmelijke leefomstandigheden, veroorzaakt door de oorlogsschade en plunderingen door het Duitse leger, werken immers het ontstaan van epidemieën in de hand. De eerste gevallen van vlekkenkoorts en tyfus worden slechts enkele maanden na het begin van de oorlog gerapporteerd. Een opvallende concentratie ervan ligt in onze regio: “In the neighbourhood of Willebroeck – a town of twelve thousand inhabitants, where dykes had been cut and the district inundated in a vain effort to keep the Germans out of Antwerp – seventy-five cases of typhoid were known and others were suspected.” [vrij vertaald: “In de buurt van Willebroek, een plaatsje met 12.000 inwoners, waar de dijken doorgebroken waren en de regio onder water gezet in een vergeefse poging om de Duitsers van Antwerpen weg te houden, waren 75 gevallen van tyfus bekend en andere vermoed.”]

Reden genoeg voor Hunt om twee vrijwillige artsen van het Chicago Health Department, de dokteressen Caroline Hedger en Janet Hall, onmiddellijk in te schakelen als health officers en op de belangrijke broeihaard af te sturen.

Verblijf te Willebroek

De twee dames verblijven gedurende twee weken in Willebroek, in wat wordt omschreven als “(...) a tiny suite of rooms over a Flemish Estaminet, were mould was so thick on the walls that one could scrape it off with one's fingers.” [vrij vertaald: “Enkele kleine kamertjes boven een Vlaams café, waar de schimmel zo dik op de muren stond, dat men hem er met de vingers kon afschrappen.”]

De bevolking kan zich op dat moment amper wapenen tegen de barre winterkou: de meeste mensen dragen niets meer dan dunne katoenen kleding en eenvoudige pantoffels. Dat dit problematisch is, blijkt ook verder in hun relaas: “For three months some of the children of Willebroeck had stayed away from school, literally because they had no clothing to go in. In every household the brightest child was selected to wear what clothes were available. Little boys appeared in their sisters' dresses and little girls in boy's clothes.” [vrij vertaald: “Sommige Willebroekse kinderen waren al drie maand weggebleven van school, letterlijk omdat ze geen kleren hadden om te

Edward Eyre Hunt met zijn zuster Gladys Hunt Ball, circa 1917 (bron: Ohio History).

dragen. In elk huishouden werd het verstandigste kind dan maar geselecteerd om de nog beschikbare kleren te dragen. Kleine jongens verschenen zo in jurkjes van hun zusters en kleine meisjes in jongenskleren.”]

De schaarste aan kleren is makkelijk te verklaren, volgens Hunt: “The war had come at harvest time, when clothes are a secondary consideration, and the people had never had an opportunity to provide themselves for the winter. We never had enough to supply them. It was only when the generous gifts of clothing began to come from America through the Rockefeller Foundation War Relief Commission, that the situation improved at all” [vrij vertaald: “De oorlog begon rond de oogsttijd, toen kleren bijna waren en de mensen hadden nooit de kans gekregen om zich ervan te voorzien voor de winter. Wij hadden nooit genoeg (kleren) om hen te bevoorraden. Pas toen de genereuze schenkingen van kleding begonnen te komen vanuit Amerika, via het Rockefeller Oorlogshulpfonds, verbeterde de situatie.”]

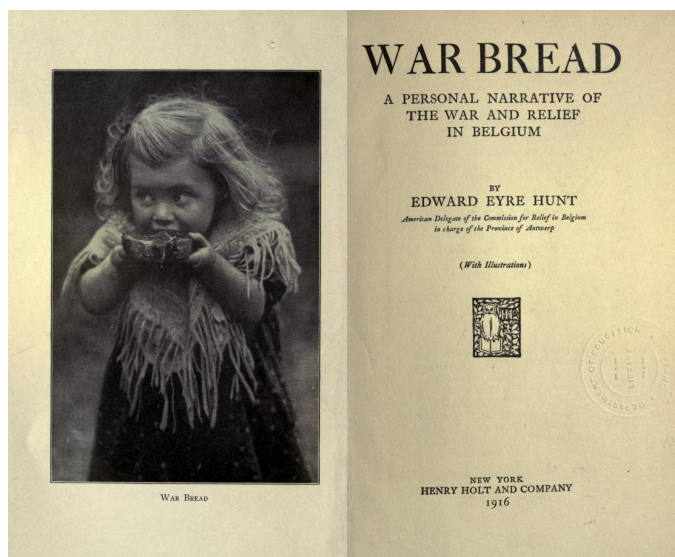
Temidden die schrijnende omstandigheden doen de beide artsen hun ronde in de streek, waarbij in het bijzonder een tragisch geval in Ruisbroek-Sauvegarde in het oog springt. De zeven leden van een zekere familie van der Zeippen (sic) zijn samen met een groep van 180 Belgische soldaten (waarvan er slechts 20 zullen overleven) op de vlucht geslagen voor de Duitsers en verschanzen zich in een door een vriend ter beschikking gestelde “(...) dirt-floored barn” [met aarde bedekte bodem] met één bed en één koe. Het ganse gezin is getroffen door tyfus en is er zodanig erg aan toe dat dokter Hedger zich bedenkt: “(...) why this family was living at all, I do not know” [“ik weet niet hoe deze familie überhaupt nog kon leven”.]

Vrij snel komen Hedger en Hall tot de conclusie dat de bekende tyfusgevallen vermoedelijk hun oorsprong vinden in Nederlandse vluchtelingenkampen, met name dat van Flushing (Vlissingen), maar dat er zich ter plaatse - mede dankzij de inzet van de lokale artsen - nauwelijks broeihaarden voordoen. Dat vergemakkelijkt de bestrijding, die dank zij de door de artsen zelf meegebrachte vaccins en een bijkomende schenking van de Chicago Women’s Club, snel kan worden uitgevoerd.

Dankbetuigingen

Een-en-ander levert de dames grote erkentelijkheid op vanwege de plaatselijke bevolking. In die mate zelfs dat ze op de laatste zondag van hun verblijf worden uitgenodigd voor een diner bij de Willebroekse burgemeester, dokter Henri Persoons. Daar wacht hen een heuse dankceremonie. Het verslag dat Dr. Hedger hier later over schrijft willen we u niet onthouden.

“We were invited to a Sunday dinner at the house of the acting-Burgomaster, Dr. Persoons. All the blinds were down, so we ate by artificial light. It was a small and simple party. Each gentleman had an American button in the lapel of his coat, and the ladies wore the Belgian and American colors. After dinner we were invited into the parlor for coffee, as the custom is, and there, hung from the ceiling, was a great silk American flag, with President Wilson's picture

Schutblad en cover van Edward Hunt's befaamde publicatie 'War Bread. A Personal Narrative Of The War And Relief in Belgium.'

on the wall beneath it. How they got this flag and picture in that little town I do not know, but there they were! As soon as we had had our coffee, the door into the hall opened, and there came in a procession headed by four little children, two boys and two girls; two carrying flowers in their hands, and two with their silk schoolflags - their Belgian flags. Then I understood why the blinds had been drawn. Belgians are not allowed to display their flag in public in any way, so they had been obliged to bring them in in the night. The little children advanced and read a Flemish address, thanking America for the Christmas Ship and presenting us with their flowers. I replied through the interpreter, and supposed that was all. But the children fell back after presenting the flowers, and then the secretary of the Town Council read a letter of thanks that was one of the most exquisite bits of English I ever heard. It was not absolutely neutral, so you will have to wait until the war is over before you can get the exact wording of those thanks. After this reading wine was brought, and each gentleman came forward, touched glasses, bowed, and gave his thanks individually to America. . . . They apologized because those beautifully arranged flowers were artificial. They said their greenhouses had all been broken in the bombardment, and they could not express in beautiful flowers, as they might do in days of peace, their gratitude to America.

[vrije vertaling] We werden uitgenodigd voor een zondagse maaltijd in het huis van de dienstdoende burgemeester, dokter Persoons. Alle rolluiken waren naar beneden, dus aten we bij kunstlicht. Het was een klein en eenvoudig gezelschap. Elke heer had een speldje met de Amerikaanse kleuren op zijn revers gespeld en de dames droegen de Belgische en Amerikaanse kleuren. Na het eten werden we, zoals gebruikelijk, uitgenodigd voor koffie in het salon, waar aan het plafond een grote zijden Amerikaanse vlag hing, met tegen de muur eronder de beeltenis van president Wilson. Hoe ze deze vlag

en het portret in dit kleine plaatsje bemachtigd hadden weet ik niet, maar ze waren er!

Zodra we onze koffie hadden, opende de deur naar de hal en kwam er een kleine processie binnengewandeld, met op kop vier kleine kinderen, twee jongens en twee meisjes; twee ervan droegen bloemen in hun handen, de twee andere droegen een zijden schoolvlag – hun Belgische vlag.

Toen begreep ik waarom de rolluiken naar beneden waren. Het was de Belgen niet toegestaan om hun vlag op welke wijze dan ook publiek te vertonen, dus waren ze verplicht om ze clandestien, in het duister naar binnen te dragen.

De kleine kinderen kwamen naar voor en lazen een boodschap in het Nederlands, waarin ze Amerika dankten voor het Kerstschip en ons hun bloemen aanboden.

Ik antwoordde via de tolk en nam aan dat het daar eindigde. Nadat de kinderen de bloemen hadden overhandigd trokken ze zich echter terug, waarna de secretaris van de gemeenteraad een dankbrief voorlas, in een van één van de meest voortreffelijke stukjes Engels die ik ooit hoorde.

Hij was niet helemaal neutraal, zodat u zal moeten wachten tot na de oorlog om de exacte bewoordingen ervan te vernemen.

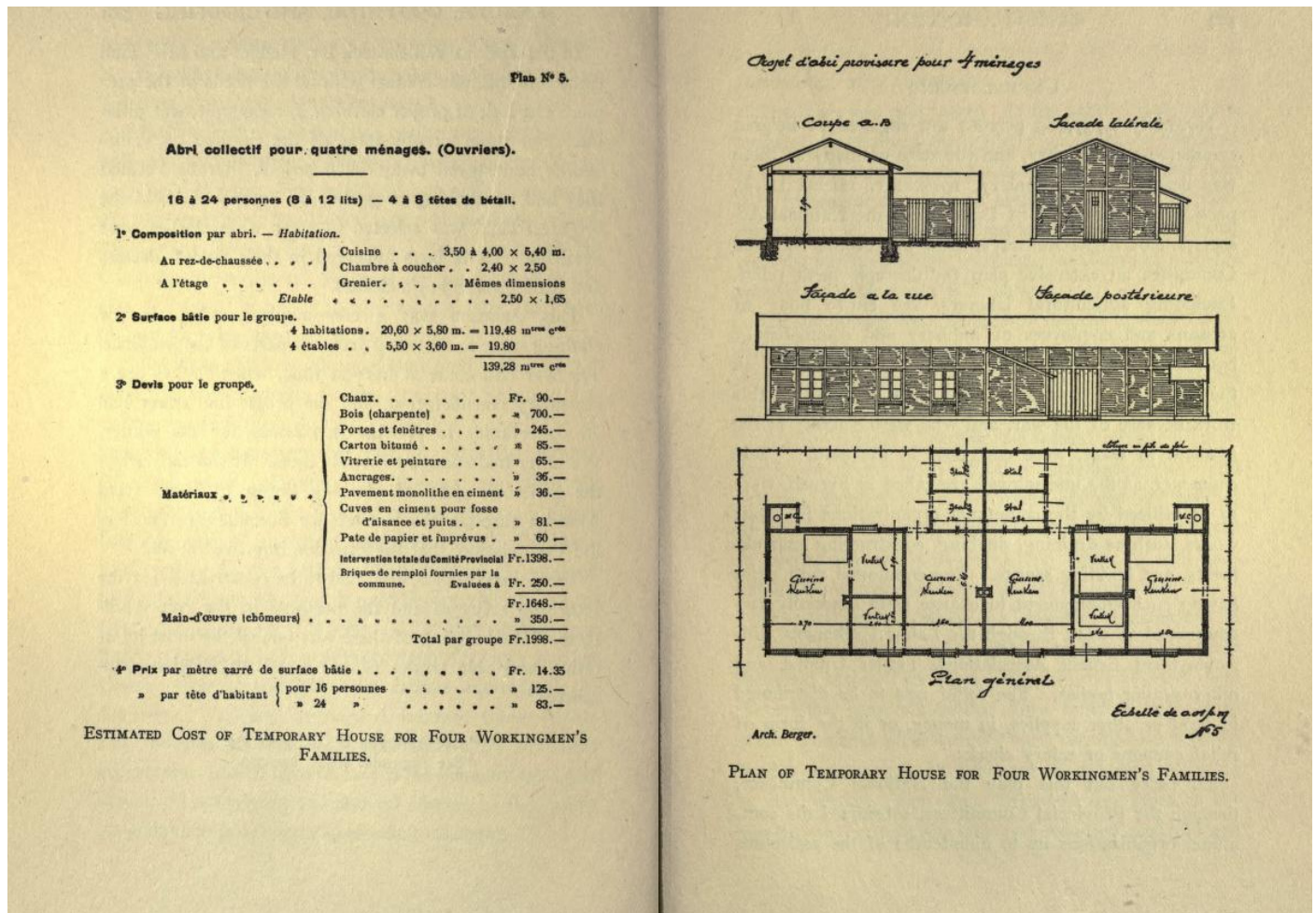
Na deze lezing werd wijn binnengebracht, en elke heer kwam individueel naar voor, nam een glas, maakte een buiging en dankte Amerika.

Ze verontschuldigen zich omdat de nochtans prachtig geschikte bloemen, kunstbloemen waren. Ze vertelden hoe hun serres allen vernield werden door de bombardementen, waardoor ze hun dankbaarheid tegenover Amerika niet konden uitdrukken met even mooie bloemen, als ze zouden doen in vreedstijd.

Dit kleine verslag toont alvast aan hoe zeer de Willebroekenaars aan het begin van de oorlog werden ondergedompeld in de miserie en af te rekenen kregen met schaarste en repressie. De noodhulp georganiseerd door de CRB en later door het Koning Albertfonds moet dan ook van onschatbare waarde zijn geweest voor de bevolking. De dankbaarheid tijdens en na de oorlog was dan ook groot. Stille getuigen daarvan zijn de talrijke foto's en prentkaarten waarop Willebroekse schoolkinderen poseren naast Amerikaanse vlaggen en pancartes met allerlei dankbetuigingen. Het zijn vandaag stille getuigen van een oorlogsleed dat de meeste Willebroekenaars zich nog nauwelijks kunnen voorstellen.

Kevin Polfliet

Het boek waaruit de informatie voor dit artikel werd geput is digitaal te raadplegen op de website www.openlibrary.org. Een afdruk ervan is tevens te raadplegen in de bibliotheek in het lokaal van Vaertlinck.

Plan en kostenberekening voor een noodwoning voor vier gezinnen, zoals opgenomen in het boek van Hunt. Gelijkaardige woningen werden na de oorlog ook in Willebroek opgericht door het Koning Albertfonds. Van de circa 129 barakken die zo werden opgericht blijven vandaag nog slechts enkele restanten over in de Gezondheidsstraat.

K.		2	2 D	4	6	8	10	12	14	16
0	Mechelen. X Malines D.	6.34	7.53	8.40	10.31	13.29	16.18	18.4	20.46	22.4
3	Hombeek.....	6.40	„	„	„	13.35	„	18.10	„	„
	Leest.....	„	„	„	„	„	„	„	„	„
10	Thisselt.....	6.51	„	8.53	10.44	13.47	16.31	18.21	21.8	„
13	Willebroeck..... A.	6.58	8.10	9.0	10.50	13.53	16.37	18.28	21.7	23.1
 D.	6.59	8.11	9.1	10.51	13.55	16.38	18.29	21.9	23.3
19	Puers..... A.	7.7	8.18	9.8	10.58	14.4	16.45	18.36	21.17	23.10
 D.	7.10	8.19	9.9	10.59	14.5	16.46	18.37	21.19	23.11
22	Bornhem.....	7.16	8.26	9.15	11.6	14.12	16.53	18.45	21.25	23.17
26	Temsche. — Tamise.....	7.22	8.34	9.21	11.14	14.20	16.59	18.53	21.32	23.2
30	Eigenloo.....	7.30	„	„	„	„	17.4	„	„	„
34	S ^t Nicolaas (Waas)..... A.	7.36	8.45	9.33	11.26	14.32	17.12	19.5	21.43	23.3
 D.	7.45	8.46	„	11.43	15.5	„	19.15	„	„
	S ^t Pauwels — St-Paul.....	„	„	„	11.43	15.10	„	„	„	„
40	S ^t Gillis (Waas)..... A.	7.53	„	„	11.52	15.15	„	19.24	„	„
 D.	7.54	„	„	11.55	15.16	„	19.25	„	„
	Het Kalf.....	„	„	„	11.58	„	„	„	„	„
44	Clinge.....	8.3	9.2	„	12.7	15.26	„	19.35	„	„
 A.	8.9	9.8	„	12.14	15.32	„	19.41	„	„
48	Hulst..... A.	8.29	9.28	„	12.34	3.52	„	8.1	„	„
 D.	8.35	9.33	„	12.48	3.58	„	8.6	„	„
53	Kijkuit.....	8.42	„	„	12.55	4.6	„	8.13	„	„
58	Axel.....	8.49	„	„	1.2	4.14	„	8.20	„	„
63	Sluiskil.....	8.56	„	„	1.9	4.22	„	8.27	„	„
68	Terneuzen..... A.	9.4	9.58	„	1.16	4.23	„	8.34	„	„

◆ Stopt daar te 10.40 Zaterdags, Zondags en op 15 Augustus.

♥ Stopt daar te 11 St Nicolaas.

● Rijdt niet na 30 Au

◆ Arrêt à 10.40 les samedis, les dimanches et le 15 août.

♥ Arrêt à 11.48 les jours de marché à

Station Thisselt BLAESVELT
Statie Thisselt BLAESVELT

Treintje komt zo...

In het vorige nummer van ons tijdschrift kon u een uitgebreid artikel lezen over de 'Willebroekse' trein Mechelen- Terneuzen. Als toemaatje hierbij vonden we op de interessante website www.dickens-stamps.be bijgaande uurtabel van de oude spoorlijn, in de volksmond wel eens de 'Meutte' (M-T) genoemd. Bemerkt dat deze - helaas niet gedateerde - uurregeling tussen de thans vertrouwde stations 'Mechelen/Malines' en 'Willebroeck' ook stopplaatsen had in de huidige Mechelse deelgemeenten Hombeek en Leest en in 'Thisselt'. Opvallend is dat terwijl de treinen nu op vaste uren in het Willebroekse station passeren, de intervals tussen verschillende doortochten heel wat wispelturiger waren. En dat wie ergens na 10.51 uur zijn trein miste al gauw drie uur moest wachten op de volgende. (KPo)

Brugdraaiier

Hoewel in het hedendaagse jargon steevast wordt gesproken van een 'binnenvaartbegeleider' kennen velen nog de oude benaming voor de mensen die in vervlogen tijden de bruggen op onze vaart bedienden: de brugdraaiier. Waar die benaming vandaag wordt duidelijk aan de hand van bijgaande foto van kort voor de eerste Wereldoorlog, genomen bij de afbraak van de klapbrug van Tisselt. Het grote 'wiel' dat de arbeider op de voorgrond vasthoudt werd inderdaad gebruikt om de brug open te 'draaien'. Zo simpel ging het toen nog... (foto collectie E. Van Winghe)

Vaertlinck herdenkt '14-'18

Elders in dit tijdschrift en ook in vorige nummers belichtten we al aspecten van het verloop van de **Eerste Wereldoorlog in Willebroek en omstreken**. In de komende vier jaar zal Vaertlinck hier nog vaker bij stil staan en plant onze vereniging ook speciale initiatieven rond de Grote Oorlog. Zo bereidden we ons bij het ter perse gaan van dit nummer volop voor op de **collectiedag van het Antwerpse provinciebestuur** in het fort van Breendonk op 19 oktober, waarop we een onze medewerking verleenden bij het inscannen en registreren van door geïnteresseerde burgers aangeleverde foto's, documenten en zo verder over WO I.

Vanaf het najaar van 2014 plannen we i.s.m. het Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk een **tentoonstelling** en eveneens in 2014 plannen we de **publicatie van (de vertaling van) een uniek ooggetuigenverslag** over het uitbreken van de oorlog en hoe dat door de modale Willebroekenaars werd ervaren.

Heb je zelf interessante documenten, foto's, voorwerpen of verhalen die je wil delen of wil je op een andere wijze een bijdrage leveren aan onze initiatieven rond WO I in Willebroek neem dan zeker contact op met onze redactie. Om op de hoogte te blijven van onze initiatieven: zie onze website of uiteraard ons tijdschrift.

Gemeente Willebroek

BERICHT

aan de

BEVOLKING

De Burgemeester acht het gepast de bepalingen in herinnering te brengen van art. 22 van het plaatselijk policiereglement, luidende als volgt:

Art. 22 - Het is verboden op de voetpaden (trottoirs) met paarden, rijwielen, stoot- of kruiwagens, ladders en draagberrien te komen, er tonnen op voort te rollen of er iets op te plaatsen dat den vrijen doorgang zou kunnen beletten.

Dit verbod slaat ook op schillen van appelsienen, van bananen, van rapen enz., die, op de gaanpaden geworpen, de voetgangers aan het gevaar van uitglijden blootstellen. Erge ongevallen hebben zich reeds voorgedaan.

In het belang van de openbare veiligheid, doet de Burgemeester beroep op den geest van voorkomendheid zijner medeburgers tegenover elkander.

Willebroek, den 9 Februari 1926.

DE BURGEMEESTER,
Aug. Van Landeghem.

Drukkerij Thomas.

Maatregelen tegen de pest in onze contreien anno 1519

De Pest of zwarte dood is een infectieziekte door bacteriën overgedragen door ratten en vlooien. Ze veroorzaakte vele epidemieën en verspreidde zich vanuit het Midden-Oosten naar Europa, vooral vanaf de Middeleeuwen en dat was ook in onze contreien het geval.

Vooral in het oude Brabant kende ze een dodelijke afloop door de kwaadaardige longpest, die bloed en longen aantastte en binnen enkele dagen-uren de dood tot gevolg had. Men vluchtte voor de ziekte. Overlevenden vertoonden builen of “karbonkels” op het lichaam. Vooral in steden nam ze uitbreiding en daar ontstond de eerste hulpverlening: pesthuizen, pestmeesters, behandeling door artsen en chirurgen in speciale gewaden, builen wegsnijden, kruiden verbranden tegen de schadelijke uitwasemingen, aderlatingen, purgeermiddelen, zelfs processies tegen deze ‘straf van God’. Meestal zonder afdoende resultaat, wel veel werk voor lijkdragers en kistenmakers.

Tot einde 17e eeuw kwam deze plaag ook in onze gewesten voor. Heel hevig tussen 1570-1580 (voornamelijk 1570) te Antwerpen, Turnhout, Leuven,

Mechelen en allicht dus ook in Willebroek... Gevolg daarvan was het verschijnen van veel medische literatuur en vulgariserende “pestboekjes”, maar ook maatregelen door de overheid. Lange tijd was er tegen de pest en andere plagen als lepra, scheurbuik, miltvuur, cholera, tbc, difterie, tyfus en pokken echt geen kruid gewassen.

Toch bekampte men deze dodelijke ziekte voornamelijk in de steden, maar waarschijnlijk evenzeer op het platte land, met de kennis en de middelen van toen. Een voorbeeld daarvan halen we uit “Vervolgh der Chronycke van Mechelen van de jaere 1519, Tot Loven, by Joannes Jacobs”.

In het jaar 1519 (Erasmus van Rotterdam was te Mechelen) heerste de “Pestilentielle sieckte binnen Mechelen” en veroorzaakte verschillende onkosten voor stad “in de Sieckhuysen op Neckerspoel aen’t Roothuys tot Ouwegen, alwaer een Sieckhuys was in de Ouwegenstraete, tusschen Battele ende het Vrybroeck voorby de vier Weegscheen te Battele weerts”. De Zwartzusters en de Cellebroeders verzorgden de pestzieken.

Op 29 maart 1519 werden de Ordonnantien zoals vorig jaar dienaangaande vanwege de wet vernieuwd (ook in 1469, 1489 en 1507) en gedrukt “waer by een ider genoegsaem sal kunnen bemerken wat vreesselyke lichameluycke plagen dese sieckte is, daer den Rechtveerdigen Godt menichmael om de sonden der menschen onse Voorsaten mede gestraft heeft”. Door boetvaardigheid en goede werken hoopte men de Barmhartige God te verzoenen en van zulke tijdelijke straffen te vrijwaren. De volgende maatregelen werden uitgevaardigd.

1. Iedereen binnen de stad met een besmettelijke ziekte moet bij het minste teken om raad bij de “Stadt Medecyn(stadsdokter) oft andere meestere medecyne”. Stelt deze pest vast “soe sullen zy de deure van den selve huys altoos moeten houden staende gesloten, maer de vensteren boven d’ierste stegie machmen open houden”. “Een yegelyck sal schuldig syn d’wateren in eenen urinael te bringhene oft te seynden gestopt en niet uyt te ghietene dan binnen den by vanghen daert uytgebracht es”.
2. Alle personen die met de zieken omgaan zullen, als ze buiten de ziekenhuizen willen gaan, gehouden zijn “in haer handt te draegen openbaerlick ende onbedeckt eenen witten geschelden stock” als teken om de mensen te laten wachten. Als iemand gestorven is en men wil

Bekende afbeelding van de stereotype pestdokter, naar een 16de eeuwse gravure van Eugene Holländer. Naar verluidt werden in het snavelmasker aromatische kruiden aangebracht, omdat men dacht dat de ziekte via lucht werd overgedragen en de kruiden dit zouden verhinderen. In werkelijkheid is het helemaal niet zeker of pestdokters deze kledij droegen: mogelijk gaat het om een satirisch figuur uit de Italiaanse Commedia dell'Arte.

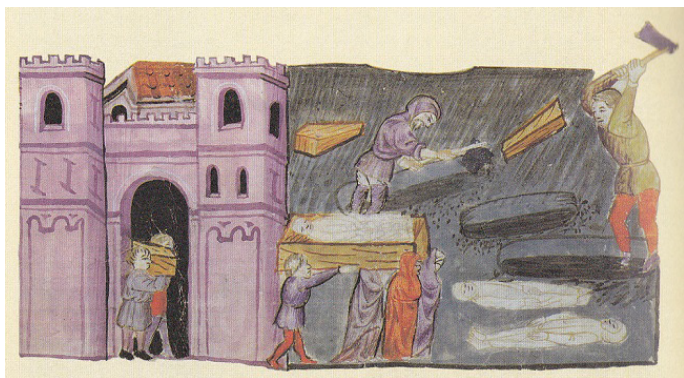
“van den dooden abyten, deksel oft cleedinghe” wassen, reinigen of uithangen dan moet men het “adverteren ende ten kennen geven” aan 6, 8 of 10 personen van de naaste geburen behalve snachts “tuschen de diefclocke ende de daghclocke”. De kamer waar de zieke gestorven is moet men terstont open doen “om te verloechtene vyf of ses weeken lanck” en meteen zuiveren.

3. Als iemand iets van de zieke verkoopt zal men terstont zijn huis sluiten en verder niets meer verkopen ook al geneest de zieke. Sterft deze in zijn eigen huis dan “sal men de duere van dien huysen nyet mogen open doen, noch nyet uyt die huysen mogen vercoopen binnen 12 weeken naer dat de doode gegraven sal syn”.
4. Alles waarmee de zieke of de dode in contact gekomen is zoals lijnwaad, water, beddegoed mag niet uitgegoten of begraven worden dan binnen het huis of hof waar hij stierf op straf van boete.
5. Wie zuivel, melk, boter, koffie of ander zuivel of fruit verkoopt thuis, op de markt of elders afkomstig uit een huis waar iemand ziek of gestorven is van de pest binnen 12 weken erna, verbeurt dat verkocht goed en betaalt 4 Rijngulden telkens dit gebeurt.
6. Uit zo'n huis mag men geen “cruyt oft fruyt dat berymt oft bedauwt gepluct es ter merckt” brengen en verkopen, maar “sal dat moeten plucken oft doen plucken met schoonen daghe ende na datten ryme oft dauw vergaen sal syn”.
7. Voortaan mogen noch mannen noch vrouwen die bij de zieken komen en hen behandelen komen in “huysen oft plaetsen daer men Broet, Bier, Visch, Vleesch, Eyeren, Botere, Cafe, Fruyt, oft andere proviande vercoopt om dat te coopene oft te handelen”. Ook mogen ze niet binnen of omtrent de 7 parochiekerken en ander kloosters of kerken komen “te waere om haer Sacramenten te halene “. Hun proviand moeten ze laten kopen en halen bij vrienden of bureu. Het zal die personen “wel geoirloft syn te come ne, Voer Beckers voer Brouwers, Vettewariers, Speciers oft Wyn huysen, ende heyschene van verren dat sy hebben willen sonder naederen in de huysen te comene”.
8. Wie de pest krijgt en daarna toch “in de stove, oft op de straten onder t'volck mynde te come ne, ende in huys niet en bleve, ten ware dat hy in de Kercke syn recht haelde, oft ten ware dat hy buyten in't Velt hem verwandelen woude” moet “eenen witten geschelden stock” in zijn hand houden om herkent te worden.
9. Wie ziek wordt of met zieken omgaat en “eenigerande ontamelycke dingen deden, daer mede andere lieden tegenheydt van siekten gekryghen moghten, die souden by der Stadt alzo gecorrigeert worden, dat allen anderen een exempel wesen soude”.
10. Oude kleerkopers uit de stad of uit de Vrijheid van Mechelen die klederen kopen of verkopen uit huizen waar iemand gestorven is binnen 12 weken na zijn dood, verbeuren die en worden nog beboet met 12 Rijngulden.

Een van de plaatsen in Mechelen waar de pest welig tierde en bijzonder veel slachtoffers eiste, met name in de 17de eeuw, was de - niet toevallig arme - parochie van de heilige Catharina oftewel Sint-Katelijne, die dan ook geldt als één van de meer dan zestig heiligen die werden aangeroepen ter bescherming tegen de pest.

11. Met 6 Rijngulden worden ze beboet indien ze binnen 4 maanden zo'n klederen op de markt brengen met uitzondering van “Potte, Pannen, Yserwerck, Mettallenwerk, Tennewerck, Silverwerck, oft Guldenwerck”.
12. Personen “die begaeft syn van de voorsz. Sieckte der Pestilencien” en men wil laten behandelen, moet men dit laten doen bij een Barbier “die daer toe geordoneert es, ende van geenen anderen”.
13. Geen “Moldere, Backere, noch Brouwere” is geoorloofd binnen of buiten, noch voor zijn vensters, noch in de Halle “eenigh voughtigh oft nat cranck Coren te mogen maeken, te verbackene, te verbrouweren ofte te vercoopene”.
14. Geen Barbier mag binnen de stad “nyemants bloet voer sijn duere op sijne veynsteren noch elswaerts ...houden staende, tuschen dit ende S. Mertens Misse naest-komende”.
15. Ze mogen het bloed ook niet gieten “in't Water, noch op ter straten by dagen noch by nachten, maer sullen dat moeten in de eerde diep genoeg grave, binnen hare huysen en byvanghe” als ze er plaats voor hebben en anders buiten de stad.
16. Zo iemand “eenige beesten het waren Peerden, Coeyen, Verkene, Hoenderen, Honden, Schaepen, Catten, Katten ende diergelijcke binnen sijn huysen en byvanghe doodt vonden” mag hij evenmin overdag of snachts deze in het water of op straat werpen, maar deze zoals hiervoor diep in de aarde moeten begraven binnen 6 uren na het vinden.
17. Niemand, jong of oud, is geoorloofd “zijn gevoegh te moghen doene oft diergelijcke vuyligheyt uyt te gieten op te Kerckhoven ofte aen eenige Kerck-mueren van eenige Kercken, voer yemandts anders erfelicheit oft op te straete”. Men zal de volwassene of de ouders van de jongeren die dit gedaan hebben beboeten om ze “te bekeeren”.
18. Bij overtreding van een van die maatregelen zal

De enigen die enig profijt haalden uit de pestepidemiën in Europa waren kistenmakers en grafdelvers, al schoten sommige onder hen er uiteindelijk zelf het leven bij in.

men de dader ""voer de boeten daer staende executeren, alwaert jaer en dagh geleden, dat die verbuert mochte sijn" .

19. Als iemand die verbeurtverklaring of boete aan zijn laars lapt en "daer tegen dade daer persevererende" zal hij zonder de wet te moeten raadplegen gecorrigeert worden "naer gelegentheit van der saeken" door verbanning of op andere manieren.

Later, op 29/03/1519, voegde men volgende punten toe bij publicatie op de stadspui.

Niemand wordt toegestaan "eenige mest-Verkene, noch straet-Verkene te mogen laten gaen op de straet... maer sullen die wel mogen houden binnen haeren huysen en byvange die alsoo gehuyst syn, dat sy met dien houdene geen ongerief en doen hueren gebueren, t'sy van stancke oft andersints in egeender manieren".

Straatvarkens mag men niet meer zoals vroeger in de achterstraatjes laten lopen. Gemerkte uitzonderingen waren de Santen, "de gene die naer d'oude Coustuyme gewoonlick sijn achter straeten te gaene, te wetene: van elken Sante als Sinte Antonis, Sinte Hubrecht, Sinte Cornelis, Sinte Romonde, Sint Jacop en Sinte Loy, seven Verkens". Andere geprivili-

geerde uitzonderingen: de Cellebroeders 8 varkens, de Vrouwengasthuizen 12. Bakkers en brouwers mogen niet meer dan 6 varkens ineens houden "binnen hueren huysen", anderen slechts 3 "en niet daer overe". Overtreders verbeuren alles. Varkens die door de stad gedreven worden of op de markt verkocht worden vallen buiten deze maatregel. Het surplus aan varkens moeten ze binnen 8 dagen "quyt maeken" of "by yemant anders doen houden". Van Allerheiligen tot Pasen zullen brouwers "binnen hueren huysen sonder uytgaan" 12 varkens mogen houden.

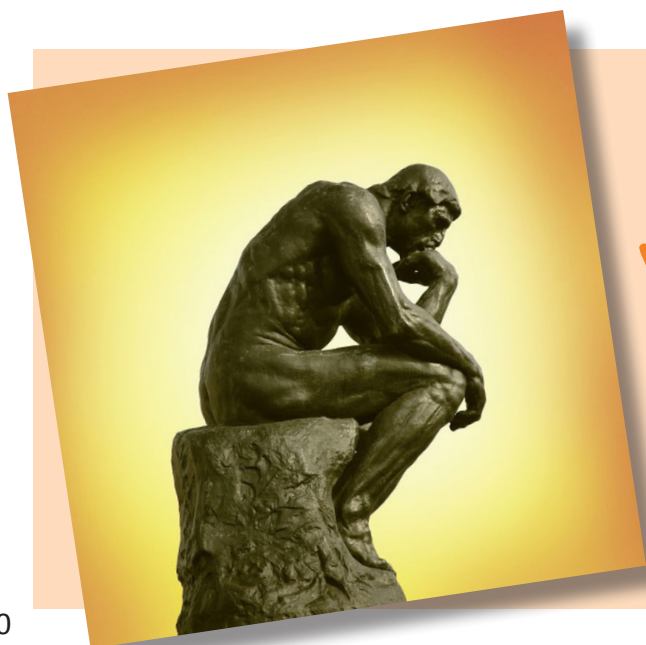
Voortaan mag een Oudkleerkoper,-koopster, Uitdragster of ieder die met oude kleren of lijnwaad iets te maken heeft binnen de 6 maanden geen oude kleren kopen buiten de stad en de Vrijheid van Mechelen en deze binnen de stad brengen. Gedurende die 6 maanden mogen ze binnen de stad geen kleren afkomstig van een sterfhuis kopen en openbaar bij oproeping verkopen zoals voordien.

Bijkomende maatregelen kunnen altijd door de wetsdienaars opgelegd worden "ter platsen aen de huysen oft aen persoonen die metter haestiger siekten bevaen syn". "Eenige weygeringe belet oft resistentie te doene" wordt niet toegestaan.

"Egeen mestrapere op Neckerspoele oft buyten de Coepoorte woonende [mag] huer geraepte mest van nu voirtaen" nog leggen of laten leggen dan op aangeduide plaats. Binnen de 14 dagen moeten ze hun geraepte mest die ergens anders ligt naar de opgelegde plaats voeren of laten voeren. Anders wordt hun mest aangeslagen.

Tot daar de voornaamste maatregelen genomen tijdens "het pariculeuse tyt zy van Pestilentie oft andere besmettelycke sieckte oft gesonthyt". We mogen ons gelukkig prijzen dat we door de vooruitgang van de geneeskunde en de verbeterde hygiënische omstandigheden hier van deze haastige ziekte, zwarte dood of *straf van God* verlost zijn.

Leon Bernaerts

Uw denkvermogen en kennis testen?

Neem dan deel aan de vijfde editie van onze

Vaertlinckquiz

op vrijdag 31 januari 2014

Meer info en inschrijvingen op
www.vaertlinck.be of via onze redactie.

Vroeger en nu

Een zicht op de Zegestraat, vandaag Overwinningstraat, met op de voorgrond het kapelletje van Ten Bosch. Het oorspronkelijke exemplaar werd in de eerste Wereldoorlog verwoest en in 1927-1928 herbouwd naar een ontwerp van architect Cyriel Van den Bergh. Vandaag beheersen vooral de gebouwen van Senior Plaza én onze fameuze Brug der Zuchten het straabeeld (foto's GAW/Kevin Polfliet)

Foto van het mooie herenhuis met binnenkoer van de familie Erix rond 1910. Het zou later, in 1939, hellemaal worden afgebroken. Naar wordt verteld, zou in het in het salon van deze herenwoning ten tijde van de Boerenkrijg in het geheim de mis zijn voorgedragen (foto K. De Decker)

Het Willebroekse brouwersgeslacht Erix

Een van dé families die de geschiedenis van Willebroek mee heeft bepaald, is zeker de familie Erix. Zij telde niet enkel verschillende brouwers maar zette zich ook in voor de vele andere families in de gemeente en dit zowel op menselijk als op gemeentelijk vlak. Hieronder volgt een genealogisch overzicht van de verschillende telgen uit deze familie, met enkele wetenswaardigheden over hun rol in onze gemeente.

Onze eerste ontmoeting met de familie Erix hebben we in de Nokkestraat (nu Stationsstraat) in 1775 met Jacobus Erix.

Jacobus Erix

- hij is gedoopt op woensdag 28 februari 1753 in Heindonk, zoon van Nicolaas Erix en Maria Verbruggen
- Jacobus is overleden op zaterdag 3 oktober 1835 in Willebroek, ongeveer 83 jaar oud
- Adres (bij overlijden): Nokkestraat Wijk A 13
- Beroep: Particulier

Jacobus trouwde, ongeveer 23 jaar oud, op vrijdag 17 november 1775 met **Maria De Maeyer**.

- Maria is geboren in 1752 in Willebroek, dochter van De Maeyer Gillis en Valckaerts Joanna
- Maria is overleden op maandag 21 januari 1828 in Willebroek, 75 jaar oud

Kinderen van Jacobus en Maria:

1. Franciscus Erix, hij is gedoopt op maandag 1 maart 1779 in Willebroek
2. Josephus Erix, geboren op vrijdag 14 september 1781 in Willebroek
3. Franciscus Josephus Erix, geboren omstreeks 1782
4. Maria Anna Erix, zij is gedoopt op zondag 4 januari 1784 in Willebroek. Maria Anna is overleden op woensdag 7 januari 1784 in Willebroek, 3 dagen oud
5. Petrus Cornelius Erix, geboren op maandag 4 juli 1785 in Willebroek
6. Philippus Erix, hij is gedoopt op dinsdag 20 november 1787 in Willebroek
7. Joannes Jacobus Erix, geboren op maandag 19 september 1791 in Willebroek. Joannes Jacobus is overleden op zaterdag 9 oktober 1841 in Willebroek, 50 jaar oud
8. Joannes Baptista Erix, geboren op zondag 28 juni 1795 in Willebroek

Hier zijn we bij de eerste brouwer van de familie Erix
aangekomen: **Petrus Cornelius Erix**

- geboren op maandag 4 juli 1785 in Willebroek, zoon van Jacobus Erix en Maria De Maeyer
- Petrus Cornelius is overleden op woensdag 14 september 1853 in Willebroek, 68 jaar oud
- Adres: Nokkestraat Wijk A Nr 184 (bij overlijden)
- Beroep: brouwer

Petrus Cornelius trouwde, 27 jaar oud, op zaterdag 29 mei 1813 in Willebroek met **Joanna Maria Janssens**, 23 jaar oud.

- Joanna Maria is geboren op zondag 30 augustus 1789 in Willebroek, dochter van Cornelius Janssens en Catharina Verdickt
- Joanna, Maria is overleden op woensdag 10 april 1850 in Willebroek, 60 jaar oud

Kinderen van Petrus Cornelius en Joanna Maria:

1. Catherine Philippine Erix, geboren op donderdag 24 maart 1814 in Willebroek.
2. Egidius Erix, geboren op dinsdag 19 december 1815 in Willebroek, overleden op vrijdag 31 maart 1820 in Willebroek, 4 jaar oud.
3. Joanna Victoria Erix, geboren op zondag 30 maart 1817 in Willebroek. Trouwde met Joannes Baptista Pins Van Der Cruysen. Joannes Baptista Pins is geboren op vrijdag 7 september 1810 in Boom.
4. Josephus Carolus Erix, geboren op woensdag 24 maart 1819 in Willebroek. Beroep: landbouwer en brouwer.
5. Ludovicus Egidius Erix, geboren op woensdag 14 februari 1821 in Willebroek. Beroep: brouwer.

6. Marie Flore Erix, geboren op woensdag 18 september 1822 in Willebroek. Marie Flore trouwde, 30 jaar oud, op dinsdag 5 juli 1853 in Willebroek met Joannes Victor Van Hoomissen, 37 jaar oud. Joannes Victor is geboren op dinsdag 14 november 1815 in Hingene. Hij is van beroep maalter.
7. Leo Erix, geboren op maandag 26 juli 1824 in Willebroek. Leo is overleden op maandag 14 februari 1825 in Willebroek, 6 maanden oud.
8. Maria Erix, geboren op maandag 21 november 1825 in Willebroek. Maria trouwde, 25 jaar oud, op woensdag 19 november 1851 in Willebroek met Joannes Isidorius Rollier, 27 jaar oud. Joannes Isidorius is geboren op zondag 7 november 1824 in Willebroek, zoon van Emanuel Josephus Rollier (leider van de Brigands) en Anna Maria Van Den Bogaert.
9. Maria Anatalia Erix, geboren op vrijdag 2 mei 1828 in Willebroek.
10. Rosalia Erix, geboren op woensdag 17 februari 1830 in Willebroek.
11. Leopoldina Josephina Erix, geboren op vrijdag 15 juni 1832 in Willebroek. Leopoldina Josephina is overleden op dinsdag 4 september 1832 in Willebroek, 2 maanden oud.

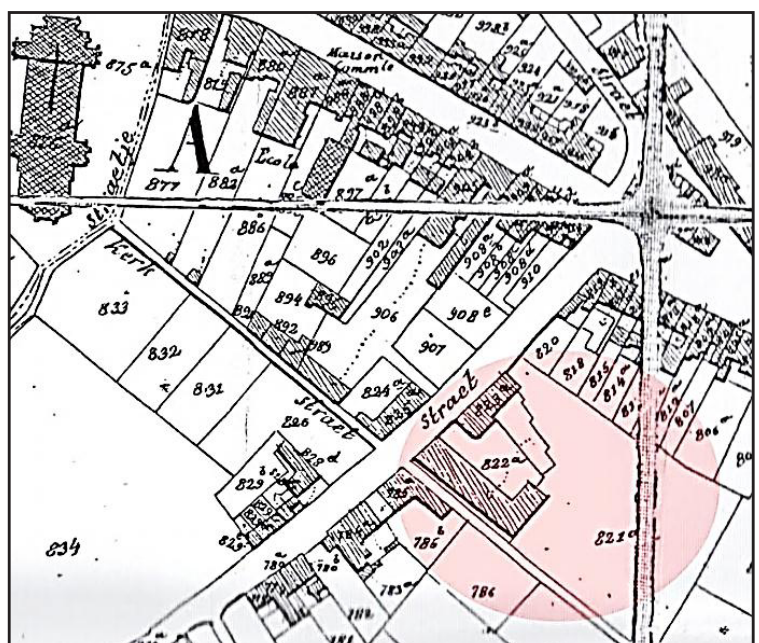
Van dit gezin werden twee kinderen brouwers namelijk Josephus en Ludovicus.

Ludovicus (1) volgde zijn vader op in de Nokkestraat. De oudste zoon Josephus (2) start een nieuwe brouwerij in de Nieuwstraat.

(1) Ludovicus Egidius Erix

- is geboren op woensdag 14 februari 1821 in Willebroek, zoon van Petrus Cornelius Erix en Joanna Maria Janssens.

Verwijzing naar de CAÏSTRALE PLANS.	SOORT DER PERCELEN.	EIGENDOMME.	INHOUDSGROOFT VAN IEDER PERCEEL.	KLASSERING.	BELASTRAER VAN IEDER PERCEEL.
Secitie.	N ^o der Perceelen.	DEEL.	PERCEEL.	Ongebouwd.	Gebouwd.
Art. 1139. — Erix-Mertens, Ludovicus, brouwer, Willebroeck.					
A	451	Land	1:02,65	1	71,94
	590		42,65	2	26,87
C	10		81,55	2	51,83
	46		87,10	2	54,87
A	490		195,30	1	69,57
	163	Hooiland	25,05	3	10,14
	164		16,55	3	7,28
	165		26,65	2-3	13,72
	166		59,20	2-3	20,20
	821	Tuin	34,55	2	51,44
	825	Brouwerij	1,90	4	1,40 280,00
	534	Land	69,75	1	50,91
	822	Huisgeb. pl.	11,60	11	8,88 201,00
			6:52,50		422,05 481,00

Legger en kaart van P.C. Popp, Plan parcellaire de la commune de Willebroeck, 1842-1879, met rechts aanduiding van de locatie van de brouwerij Erix-Mertens in de toenmalige Nokkestraat (nu Guido Gezellestraat).

- Ludovicus Egidius is overleden op dinsdag 11 oktober 1887 in Willebroek, 66 jaar oud
- Adres: Nokkestraat 4
- Beroep: brouwer

Ludovicus Egidius trouwde met **Maria Francisca Adelia Mertens**.

- Maria Francisca Adelia is geboren op dinsdag 19 september 1826 in Boom, dochter van Petrus Joannes Mertens en Maria Dorothea Keremans
- Maria Francisca Adelia is overleden op zaterdag 30 april 1870 in Willebroek, 43 jaar oud

Kinderen van Ludovicus Egidius en Maria Francisca Adelia:

1. N.N.Erix, levenloos geboren zoon, geboren op vrijdag 18 augustus 1865 in Willebroek.
2. Maria Josepha Sophia Adelia Erix, is geboren op woensdag 28 november 1866 in Willebroek, dochter van Ludovicus Egidius Erix en Maria Francisca Adelia Mertens. Maria Josepha Sophia Adelia is overleden op maandag 26 januari 1931 in Willebroek, 64 jaar oud. Zij is begraven op vrijdag 30 januari 1931 in Willebroek. Maria Josepha Sophia Adelia trouwde, 23 jaar oud, op zaterdag 22 november 1890 in Willebroek met Edgard Maria Josephus Carolus De Jonghe,

Carolus Victor Maria Erix, oftewel Charel Erix, was niet alleen brouwer maar ook gemeenteraadslid in Willebroek.

31 jaar oud, beroep: brouwer. Edgard Maria Josephus Carolus is geboren op vrijdag 21 januari 1859 in Willebroek, zoon van Joannes Josephus De Jonghe en Isabella Joanna Cooreman. Edgard Maria Josephus Carolus is overleden op vrijdag 25 april 1924 in Willebroek, 65 jaar oud. Hij is begraven op woensdag 30 april 1924 in Willebroek (*over dit brouwersgezin De Jonghe-Erix meer in een latere uitgave van ons tijdschrift*).

3. Carolus Victor Maria Erix, geboren op dinsdag 19 januari 1869 in Willebroek, beroep: Brouwer.
4. N.N.Erix, levenloos geboren zoon, geboren op woensdag 20 april 1870 in Willebroek.

Nu komen we bij een iets bekendere brouwer want de zoon dat zijn vader opvolgt in deze brouwerij is namelijk Carolus Victor Maria Erix of zoals de meeste inwoners van Willebroek hem kenden: Charel Erix. Hier komen we voor het eerst ook een naam tegen van de brouwerij 'Sint-Nikolaas'.

Carolus Victor Maria Erix (Charel)

- is geboren op dinsdag 19 januari 1869 in Willebroek, zoon van Ludovicus Egidius Erix en Maria Francisca Adelia Mertens.
- Carolus Victor Maria is overleden op zaterdag 20 juni 1936 in Willebroek, 67 jaar oud
- Beroep: brouwer
- Adres: Statiestraat 2, Willebroek (voor 1901)

In 1920 was Charel Erix lid van de gemeenteraad onder Burgemeester Henri Persoons.

Op donderdag 2 juli 1931 had in het nieuwe gemeentehuis in de August Van Landeghemstraat (nu, anno 2013, het oude!) de eerste gemeenteraadssitzing plaats. Charel Erix was toen een van de zittende gemeenteraadsliden.

Carolus Victor Maria trouwde met Maria Isabella Aloisia Josepha Van In.

- Maria Isabella Aloisia Josepha is geboren op woensdag 27 februari 1878 in Lier.
- Maria Isabella Aloisia Josepha is overleden op vrijdag 29 april 1932 in Willebroek, 54 jaar oud.
- Zij is begraven op woensdag 4 mei 1932 in Willebroek.

Charel is een van de enige brouwers van zijn generatie die zijn bier nooit heeft verkocht in flessen.

Volgens verschillende bronnen moet hij daarover ooit gezegd hebben "dat flessen voor apothekers zijn en niet voor brouwers".

Welke soorten bier hij brouw is tot nu toe nog een raadsel, maar van één soort zijn we zeker en dat is het bier met de naam *Madelon*, daarvan hebben we een mooie afbeelding terug gevonden.

In 1932 Stopt Charel Erix met zijn brouwerij. Er zou later nooit meer bier worden gebrouwen.

Kind van Carolus Victor Maria en Maria Isabella Aloisia Josepha:

- Maria Josepha Aloisia Anna Erix, is geboren op maandag 18 maart 1907 in Willebroek, dochter van Carolus Victor Maria Erix en Maria Isabella Aloisia Josepha Van In
- Maria Josepha Aloisia Anna is overleden op vrijdag 21 september 1984 in Reet-Rumst, 77 jaar oud.
- Zij werd begraven op donderdag 27 september 1984 in Willebroek

Maria Josepha Aloisia Anna trouwde, 27 jaar oud, op dinsdag 15 mei 1934 in Willebroek met **Rene Maria Jozef Cornelius Schurmans**, 26 jaar oud. Het kerkelijk huwelijk vond plaats op dinsdag 15 mei 1934 in Willebroek.

- Rene Maria Jozef Cornelius is geboren op zondag 19 mei 1907 in Baarle-Hertog, zoon van Henricus Josephus Schurmans en Adriana Michielsen
- Rene Maria Jozef Cornelius is overleden in 1977 in Willebroek, 69 of 70 jaar oud
- Beroep: dokter

Kinderen van Maria Josepha Aloisia Anna en Rene Maria Jozef Cornelius:

1. Karel Jozef Maria Schurmans, geboren op zaterdag 3 augustus 1935 in Willebroek
2. Jozef Maria Rene Albert Schurmans, geboren op vrijdag 7 augustus 1936 in Willebroek
3. Louis Maria Corneel Schurmans, geboren op woensdag 21 juli 1937 in Willebroek
4. Luc Ignace Gabriel Schurmans, geboren op donderdag 13 oktober 1938 in Willebroek.

Nu volgt de tweede zoon van Petrus Cornelius Erix en Joanna Maria Janssens.

(2) Josephus Carolus Erix

- is geboren op woensdag 24 maart 1819 in Willebroek, zoon van Petrus Cornelius Erix en Joanna Maria Janssens
- Josephus Carolus is overleden op vrijdag 25 november 1892 in Willebroek, 73 jaar oud
- Beroep: landbouwer (zelfstandig) in 1861, en brouwer
- Adres: Nieuwstraat 2, te Willebroek (in 1872)

Josephus was Provinciaal raadsheer (In 1872 werd hij voor de katholieken verkozen tot provincieraadslid voor het kanton Mechelen). Hij zetelde tot 1890. Bij de verkiezingen in dat jaar stelde hij zich niet langer kandidaat.

In 1847 zetelde Josephus als schepen in de gemeente-

Malines, n° 216 4 MAI 1922

Charles Erix, Brasseur
WILLEBROECK

Bières.

Zeldzame publiciteit voor één van de bieren van brouwer Carolus alias Karel of Charel Erix, de zogenaamde 'Madelon' (collectie J. Peeters).

De rechtvaardige alhoewel door den dood verrast zal in vrede zijn. Wijsh. IV. 7.

†

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
DEN HEER
Karel Victor Maria ERIX
WEDUWENAAR VAN MEVROUW
Josepha VAN IN
Ridder der Orde van Paus Pius IX
- Voorzitter der Katholieke Vereeniging van Willebroeck
Lid der Kerkfabriek en van den Bond van het Heilig Hart
Gemeenteraadslid van Willebroeck

geboren te Willebroeck den 19 Januari 1869
en er godvruchtig overleden den 20 Juni 1936,
voorzien van de HH. Sacramenten.

Hij heeft den goeden strijd gestreden.
Nooit week hij een duimbreed af van zijn kristelijke overtuiging. In alles en vóór alles verdedigde hij zijn heiligen Godsdienst.
Daags vóór zijne dood vierde hij in zijne Parochiekerk het feest van 't Allerheiligste Hart van Jezus.
Wat is het zoet te sterven in de liefde van Jezus' Heilig Hart.
Gelijk een rijpe vrucht van den boom valt, zoo is zijn ziel na een leven rijk aan deugden, heengegaan naar God.
Mijne lieve kinderen, dank om uw helderlijke zorgen. Blijft trouw vereend en hebt elkander lief. Op U zal mijn zegen, saam met dien uwer teerhartige Moeder, blijven rusten.

BID VOOR MIJ.
R. L. P.

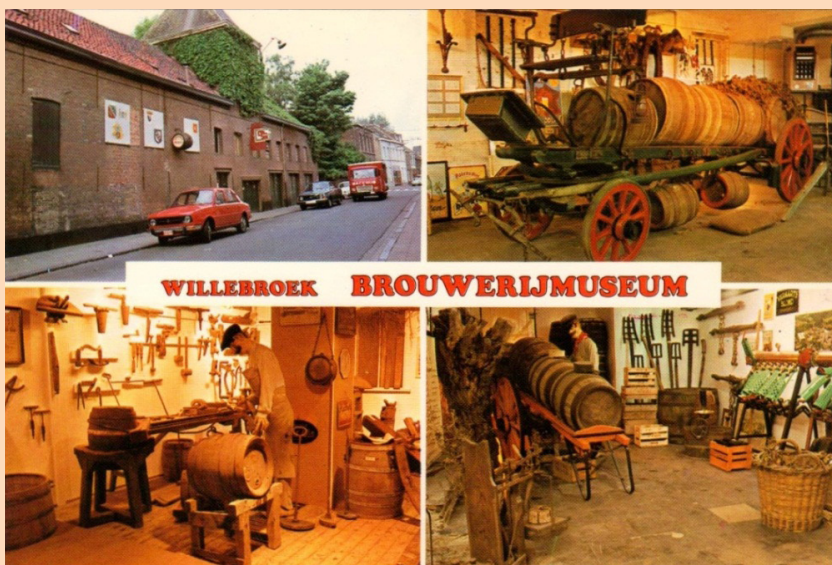
Drukkerij Thomas, Willebroeck.

Bidprentje van Carolus (Karel) Victor Maria Erix, door de Willebroekenaren indertijd beter gekend als Charel Erix (collectie J. Peeters).

Het Willebroekse brouwerijmuseum 'De Schouwpijp'

Louis Schurmans richtte als nazaat van de bekende brouwersfamilie Erix in 1973 in de vroegere mousterij van de brouwerij van zijn grootvader het Willebroeks brouwerijmuseum op, dat de naam 'De Schouwpijp' meekreeg.

Het was zeer gekend tot ver buiten Willebroek. Er was niet allen een hele brouwwereld te zien, ingericht met gereedschappen die brouwers nodig hadden om hun stiel te kunnen uitvoeren, maar ook de transportmiddelen die ze gebruikten om hun producten tot bij hun klanten te krijgen.

Een prentkaart met enkele stemmige impressies van het teloor gegane Willebroekse brouwerijmuseum (collectie J. Peeters).

Louis had ook een heel uitgebreide collectie publiciteitsmateriaal bij elkaar gebracht, waaronder glazen, etiketten, flessen en muurreclames. Hij had zelfs - op de eerste verdieping van het museum - een prachtig herberginterieur uit 1850 gereconstrueerd.

Het museum deed ook dienst als vergaderruimte voor onze voorgangers: de eerste 'Heemkundige kring van het Vaartland'. Deze ging van start in 1973, met als eerste voorzitter Jozef (Jos) De Keersmaecker. Hij werd vanaf 1977 opgevolgd door Diane Muysoms-De Boeck en later door Karel De Decker, die van 1975 tot 1980 als redactiesecretaris ook de lay-out verzorgde van het driemaandelijks tijdschrift 't Vaartland.

Het museum heeft ook dikwijls dienst gedaan als een soort cultureel centrum, want er werden verschillende voordrachten, lezingen en tentoonstellingen gehouden over allerlei onderwerpen.

Dit prachtige museum sloot - helaas - zijn deuren in 1987.

raad onder Burgemeester Henri van Berchem. Hij was medestichter van het genootschap van de Heilige Vincencius à Paulo te Willebroek, hij nam van dit genootschap het voorzitterschap op zich vanaf de stichting tot aan zijn dood.

Josephus Carolus trouwde, 42 jaar oud, op woensdag 25 september 1861 in Willebroek met **Joanna Sophia Verschueren**, 28 jaar oud.

- Joanna,Sophia is geboren op woensdag 25 september 1833 in Willebroek, dochter van Joannes,Baptista Verschueren en Anna,Catharina D'Heldt
- Joanna,Sophia is overleden op woensdag 2 november 1904 in Willebroek, 71 jaar oud

De Brouwerij was gelegen op de hoek van de Nieuwstraat en de Palingstraat ,recht tegen over cafe Odeon. Kinderen van Josephus,Carolus en Joanna, Sophia:

1. Aloysia,Maria Erix, geboren op vrijdag 15 augustus 1862 in Willebroek. Aloysia,Maria is overleden op zaterdag 3 maart 1928 in Willebroek, 65 jaar oud. Aloysia,Maria bleef ongehuwd.
2. N.N.Erix, levenloos geboren dochter, geboren op woensdag 28 september 1864 in Willebroek.
3. Victor Erix, geboren op vrijdag 25 mei 1866 in Willebroek. Victor is overleden op donderdag 19 januari 1939 in Willebroek, 72 jaar oud. Hij was voorzitter van de kerkfabriek van St-Nicolaas en Erelid der Katholieke Instellingen. Hij is ook jarenlang schatbewaarder geweest van het Sint-Vincentiusgenootschap. Beroep: brouwer.
4. Joannes Erix , geboren op maandag 15 maart 1869 in Willebroek. Joannes is overleden op dinsdag 22 november 1881 in Willebroek, 12 jaar oud. Adres: Nieuwstraat 1, Willebroek (overleden in het huis van zijn ouders).
5. Isidorius, Maria Erix, geboren op zondag 18 februari

1872 in Willebroek. Isidorius, Maria is overleden op donderdag 4 juni 1931 in Willebroek, 59 jaar oud. Beroep: brouwer. Isidoor was Onder-Voorzitter bij het opstarten van de Koninklijke Katholieke Harmonie "Deugd en Vlijt". Isidoor was stichter van de Banque de Malines gelegen in de Nieuwstraat. Het brouwen liet Isidoor meer over aan zijn broer en hijzelf hield zich meer bezig met de financiële zaken.

6. Maria, Eugenia Erix, geboren op donderdag 31 juli 1873 in Willebroek. Maria, Eugenia is overleden op vrijdag 31 oktober 1947, 74 jaar oud. Zij is in het Klooster getreden op 13/08/1894. Geprofest op 10/09/1895. Overste van het klooster der Dochters van Maria te Wolvertem.

Na de dood van hun vader Josephus kwamen de twee broers (**Viktor en Isidorius**) samen met hun zuster (**Aloysia**) aan het hoofd van de brouwerij te staan.

Hier komen we ook voor het eerst een naam van de brouwerij 'St-Antoine' tegen. Bij de mensen in Willebroek was (en is) deze naam niet zo gekend omdat er in de volksmond meestal werd gesproken over de brouwerij van de gebroeders Erix en Zuster.

Vermoedelijk stopten alle activiteiten in deze brouwerij met de dood van Viktor in 1939. Vermits niemand van deze familie rechtstreekse opvolgers had kwam de brouwerij via nalatenschap in handen van de familie Schurmans en de brouwersfamilie De Jonghe-Erix.

Jan Peeters

Geraadpleegde bronnen: GAW, Kent u ze nog de ... de Willebroekenaars (K. De Decker), Willebroek van Landbouwdorp tot Industriegemeente (T. de Herdt en T. Rabhooy), archief P. Cools, archief Vaertlinck.

Victor, Isidoor en Aloysia Erix en hun moeder Joanna Verschueren (collectie J. Peeters).

Op deze foto, genomen ter hoogte van de 'Vier Armen', thans bekend als August Van Landeghemplein oftewel 'Pleintje', zien we rechts, op de hoek van de toenmalige Palingstraat (thans Overwinningstraat) en Nieuwstraat de gebouwen van brouwerij De Jonghe-Erix (coll. J. Peeters)

Een vraagje ... om opheldering!

Deze foto werd gemaakt in 1917, zo staat op de achterzijde geschreven. Hij werd gevonden bij het leegruimen van een huis, tussen een heleboel familiefoto's en documenten van Victor Vanhoomissen. Maar de nakomelingen herkenden niet zo direct iemand als 'hun familie'. Toch zal de foto een zekere betekenis gehad hebben, hij werd al die jaren bijgehouden - door de familie - en is nog in zeer goede staat. Hij werd uiteraard ook grondig bestudeerd.

Na veel wikken en wegen, onderzoeken van de gezichten, vergelijken met andere foto's, rekenen en schatten van leeftijden, kunnen we alvast het volgende vertellen. Het zou kunnen dat bovenaan in het midden de jonge Leopold Victorius Vanhoomissen staat. Victor, zoals hij genoemd werd, is geboren in Puurs op 25 maart 1896. Hij overleed te Mechelen op 13 juli 1976, dus 80 jaar oud, maar hij woonde zeker in Willebroek vanaf 1923 tot enkele weken voor zijn dood. Als Victor de jongeman in het midden is, was hij in 1917 dus 21 jaar oud, wat zeker kan kloppen met de foto. Maar wie zijn dan de andere mensen? Niet zijn ouders: die waren allebei overleden in 1917. Victor zou, voor zijn huwelijk in 1923, ingewoond hebben bij een familie De Schutter, woonachtig in Willebroek. Het betrof een familie van schoenmakers, met een zaak in het Dorp (nu August Van Landeghemstraat). De familie De Schutter zou ook een 'kosthuis' gehad hebben, waar Victor enige tijd

'in de kost' was. De toenmalige schoenmakerszaak was in de buurt van waar nu de fotowinkel De Bondt gevestigd is (August Van Landeghemstraat ter hoogte van het pleintje 'De Waag').

Iemand meende de jonge man bovenaan links, met zijn strikje, te herkennen als volgt: "Dat is De Schutter - maar ik weet zijn voornaam niet meer. Deze man zijn dochter had later een koffiebranderij in de Palingstraat (nu Overwinningstraat)". Is het déze familie De Schutter die op de foto staat?

Annie Van Dessel

Blijft dus de grote vraag... herkent iemand personen op deze foto? Contacteer dan a.u.b. onze redactie. Alle informatie wordt in dank aanvaard. Herkent iemand 'zijn voorouders'? Dan krijgt hij of zij met plezier een afdruk van deze foto. Verder onze excuses mochten er onjuistheden in dit verhaal voorkomen ... we hebben het ook allemaal maar van horen zeggen...

Mechelse Cavalcade en Ommegang gingen na 25 jaar weer samen uit

Op de zondagen 25 augustus en 1 september laatstleden was het volop feest in de stad Mechelen. Voor het eerst in 25 jaar trokken de religieuze Hanswijkcavalcade en de wereldse Ommegang weer samen door de Mechelse straten. We staan even stil bij de geschiedenis van dit bijzondere gebeuren - waarbij ook Vaertlinck onrechtstreeks vertegenwoordigd was...

Rond het oude Mechelen, dat door wallen was omgeven, lagen verscheidene buitenwijken. Eén daarvan was Hanswijk. Deze wijk verwierf al vroeg bekendheid. Hoe dit gebeurde verhaalt de legende.

Een schip met koopwaren kwam langs de Dijle aan; aan boord bevond zich ook een houten Mariabeeld. Ter hoogte van Hanswijk liep het vaarttuig vast. Na vergeefse pogingen om het weer vlot te krijgen, brachten de bootslui het beeld aan wal en het schip kwam los. Duidelijk teken dat Maria hier haar verblijfplaats koos. Wanneer dit gebeurde zegt de legende niet. Volgens de overlevering was de Mariaverering al drie eeuwen oud toen de Dalscholieren in 1288 naar Mechelen kwamen om het heiligdom te bedienen. Vandaar dat 988 als het beginjaar van de verering van O.-L.-Vrouw van Hanswijk wordt beschouwd.

Ook het verhaal van het ontstaan van de processie is een in elkaar vloeien van werkelijkheid en vrome gegevens. In 1272 werd Mechelen door onlusten en pest geteisterd (zie ook pagina 8 e.v.) Ten einde raad namen de bewoners van Hanswijk hun toevlucht tot de Lieve Vrouw en droegen ze biddend haar beeld naar de stad. Opgeschrikt door de grote menigte, sloten de burgers de poorten. Maar bij het zingen van de woorden "Monstra te esse matrem – Toon dat gij onze moeder zijt" ging de oude Brusselse poort open en kon de ommegang de stad binnentrekken. Toen kort daarop de kwalen ophielden, werd uit dankbaarheid beloofd het

Mariabeeld elk jaar in processie door de stad te dragen. In 1738 waren de Dalscholieren precies 450 jaar in Mechelen. Dit viel ook juist samen met 750 jaar Mariaverering in Hanswijk (988 – 1738). Om deze beide jubilea te vieren werden de Hanswijkjubelfeesten ingericht. Eén van de hoogtepunten was de Hanswijkcavalcade, een religieus-historische stoet ("cavalcade" of "ry-bende") met veel paarden en door paarden voortgetrokken wagens, waarop tal van bijbelse taferelen werden (en worden) uitgebeeld.

Ook de stad vierde mee feest. Daarom werd de Hanswijkcavalcade vanaf 1785 gevolgd door de Mechelse Ommegang, een wereldse stoet van een uitgebreide collectie mythische figuren: de Draak, de Walvis, de Eenhoorn, het Ros Beiaard (kleiner maar ook ouder dan dat van Dendermonde), de kemels en de paardjes, het Schip van Oorlog, het Rad van Avonturen en een heuse Reuzenfamilie. Wegens het grote succes werd toen besloten om de Ommegang elke 25 jaar, bij de Hanswijkjubelfeesten, te herhalen. Zo was de stad in 2013 aan de 12de editie toe van de combinatie Cavalcade en Ommegang en is de volgende editie in principe gepland in 2038. Al dienen we hier de kanttekening bij te maken dat momenteel in Mechelen volop wordt gediscussieerd over een hogere frequentie. Mogelijk zal deze unieke optocht dus al sneller weer te zien zijn in de Mechelse straten.

Leo Vervloet / Kevin Polfliet

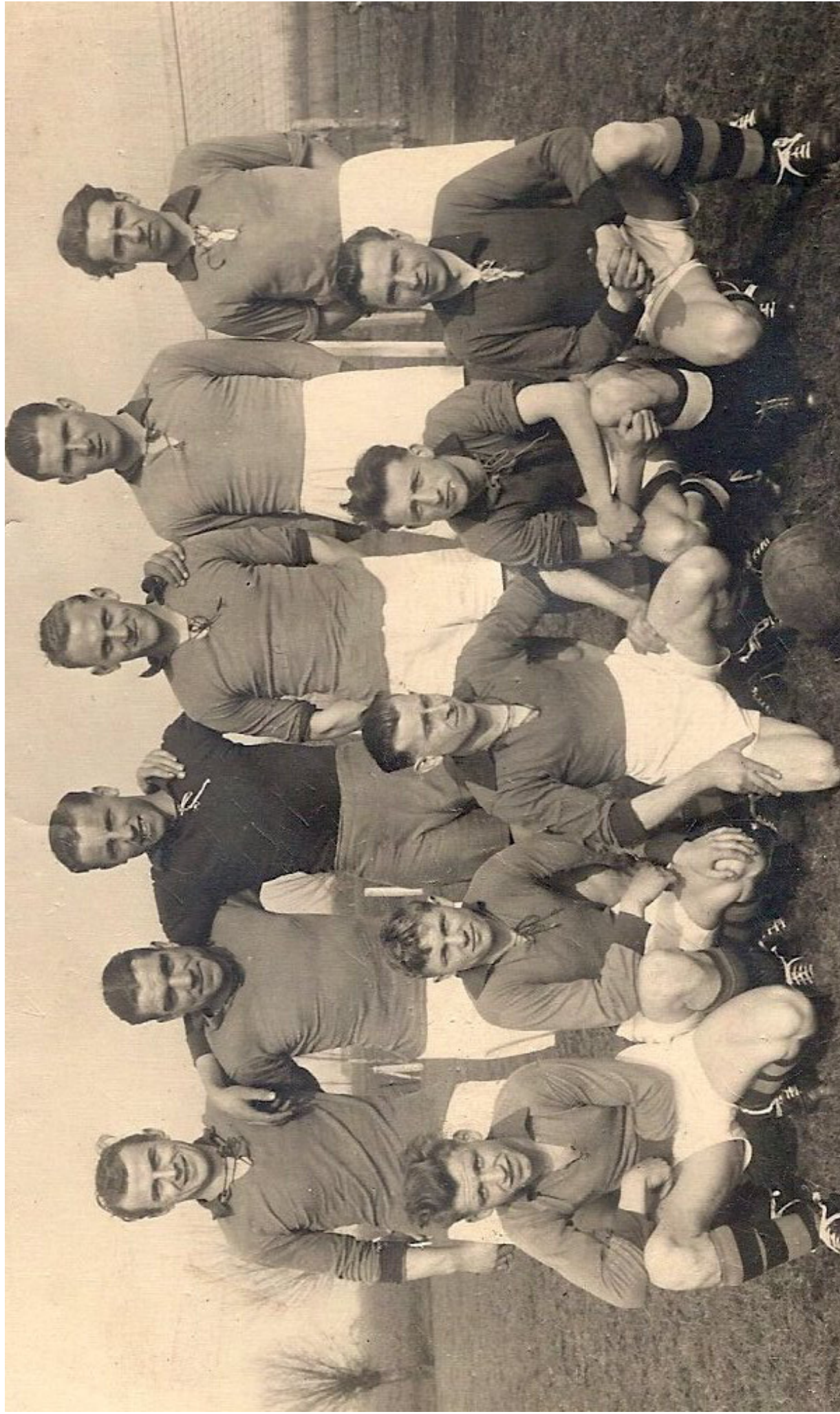

Een impressie van de Mechelse Vader en Moeder Reus (detail) zoals gezien door de van zijn achtste tot zijn achttienden op de hoek van Torenstraat en Groene Laan in Willebroek woonachtige Alfred Ost (*1884-†1945)

Onze vereniging was onrechtstreeks vertegenwoordigd in de Cavalcade en Ommegang 2013. Ons bestuurslid Kevin Polfliet liep immers in beide edities mee als 'reuzendrager' voor Vader Reus (foto Jos Jordens)

Beelden uit de oude doos

Een groepsfoto van de voetballers van FC Tiselt in 1949. We herkennen staande v.l.n.r. De Buyser, ??, Jan De Berger, Rik Van Ighem, Alfons Van Gompel, ??, geknield v.l.n.r. Van Rompay, Jan Van Ighem, Louis Van Dijk, Philemon Van Cauwenbergh en Jozef Van den Bergh.

Mededelingen

Archief Vaertlinck

Centrum Jan Van Winghe, Capt. Trippstraat 33, 2830 Willebroek, lokaal 28. Elke tweede en vierde zaterdag van de maand van 09.00 tot 12.00 uur of op afspraak: rene.pattyn@telenet.be.

Agenda

19 oktober 2013	Collectiedag WO I in het Fort van Breendonk
7 december 2013	Stamboomdag
T.e.m. 17 oktober 2013	Cursus genealogie of familiekunde
31 januari 2014	Vijfde Vaertlinckquiz
Vanaf 29 september 2014	Tentoonstelling 'De Grote Oorlog' i.s.m. Nationaal Gedenkteken van het Fort van Breendonk

Website

Neem regelmatig een kijkje op onze website voor de laatste nieuwsberichten, geplande en voorbije activiteiten en informatie over onze werking: www.vaertlinck.be.

Meewerken

Heb je een vlotte pen of wil je op een andere manier een praktische of materiële bijdrage leveren aan onze werking, neem dan contact op met ons secretariaat: Molenweg 24, 2830 Willebroek, gsm 0477-266 537, rene.pattyn@telenet.be.

Het Spaans Kasteel. Een Tisseltse hoeve met een exotisch tintje.

Op de grens van Klein-Brabant en Vaartland, tussen Breendonk en Tis-selt, staat al minstens 460 jaar een hoeve met de intrigerende naam 'Het Spaans Kasteel'.

Idyllisch verscholen tussen het groen en veilig verschanst achter haar omwalling heeft ze de tijd getrotseerd. Over de geschiedenis van het Spaans Kasteel – oorspronkelijk Keukenhoeve of Hof ter Keuckene genoemd - was tot nu toe weinig geweten en nog minder gepubliceerd. In **Het Spaans Kasteel. Een Tisseltse hoeve met een exotisch tintje** vertelt Paul De Berger voor het eerst het heleverhaal van het vroegere 'maison de plaisance' en zijn twee pachthoven. Het is het relaas van een van de oudste bewaard gebleven hoeves in de regio, met verrassende vertakkingen naar de Grote Raad in het Mechelen van de 16de eeuw, de Spaanse hofhouding van de aartshertogen Albrecht en Isabella, de oprichting van de Koninklijke Bibliotheek, de Belgische Revolutie, het ontstaan van de Breendonkse brouwerij Moortgat en de executie van de Tisseltse burgemeester tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Het boek telt 112 pagina's en is rijkelijk geïllustreerd met foto's, kaarten en andere afbeeldingen. Het is uitgegeven onder de auspiciën van de Vereniging voor Heemkunde in Klein-Brabant en kan besteld worden via mail aan heemkunde_klein_brabant@skynet.be of telefonisch op het nummer 0478-91 15 12.

CAFE - TAVERNE "CASINO"

Bij Chris

Oud Sasplein 3, 2830 Willebroek
(aan de brug)

Tel 03/886 68 70 - dinsdag gesloten

- VERZORGDE SNACKS
- BRUSSELSE WAFELS
- PANNEKOEKEN
- DIVERSE BROODJES
- MILCKSHAKES
- IJSCOUPES
- VERSE FRUITSAPPEN

Anno 1905

ZAKENKANTOOR NV VAN TRICHT

L. DE NAEYERPLEIN 16
2830 WILLEBROEK

Tel. 03-886 87 33 - 03-886 94 62

Fax 03-886 20 91

E-mail : yvette.vandemaele.15515@axa-bank.be

Alle weekdays geopend van 9 - 12 uur en van 14 - 18 uur
Dinsdag- en zaterdagvoormiddag enkel na afspraak

**VOOR AL UW BELEGGINGEN, BANKVERRICHTINGEN,
VERZEKERINGEN EN KREDIETEN**

Het kantoor met de betere service !

Scheldelaan 40

2830 Willebroek

03 297 30 74

Info@deschalk.be

Ma-zo 11 u tot 21u30

Dinsdag gesloten

WOONDECORATIE **PEPERMANS**

Herman Vosstraat 46
2830 Willebroek

Tel. 03 / 886 68 23
Fax 03 / 866 15 00

www.decoratiepepermans.be

- Vast tapijt
- Tapijten
- Vouwdeuren
- Textiel

- Vloerbekleding
- Gordijnen
- Zonwering
- Onderhoud

- Laminaat
- Overgordijnen
- Behangpapier
- Verven-Mengmachine

MEUBELEN J. VANDENBERGH

Brielen 5
2830 Tisselt
tel. 03-886 66 03
www.meubelenvandenbergh.be

Openingsuren: Maandag t/m zaterdag van 10 tot 18 u.
Zondag 13.30 tot 18u. en donderdag gesloten

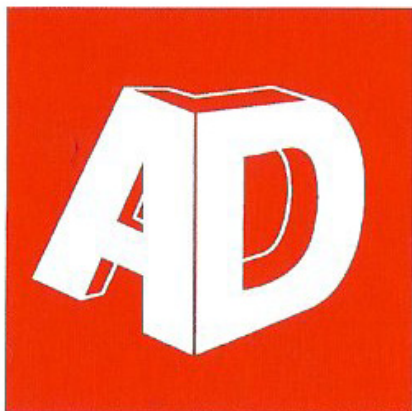
THE BEST HARDWARE STORE IN BELGIUM

BOOZT.be
Dendermondsesteenweg 190
2830 Willebroek
Tel: 03/866.48.44
BE 0860.455.425
info@boozt.be

Openingsuren:
dinsdag tem zaterdag
open van 10hr tot 18hr
zondag, maandag en
feestdagen gesloten
www.boozt.be

WILLEBROEK
info@widinv.be
03 886 41 30

TEMSE - DE ZAAT
info@temdis.be
03 711 22 22

**Groep
Kerremans**

 **Zakenkantoor
Kerremans & C°**

VERZEKERINGEN
BANK

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

CBFA: 040356A-cB

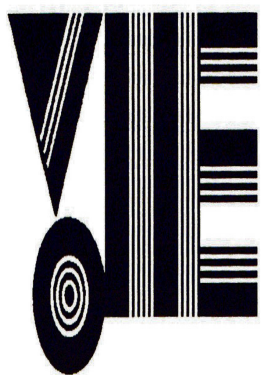
**Vastgoed
Kerremans**

VERKOOP
VERHUUR
BEHEER

OVERWINNINGSSTRAAT 87
2830 WILLEBROEK
TEL: 03/886.43.39
FAX: 03/866.57.02

info@groepkerremans.be
www.groepkerremans.be

BIV KERREMANS STEVE: 503785

carrosserie
Van den Eede

herstellingen alle merken

Brandstraat 31 tel. 03/886 78 49
2830 Willebroek btw 634 353 769 fax 03/886 04 58

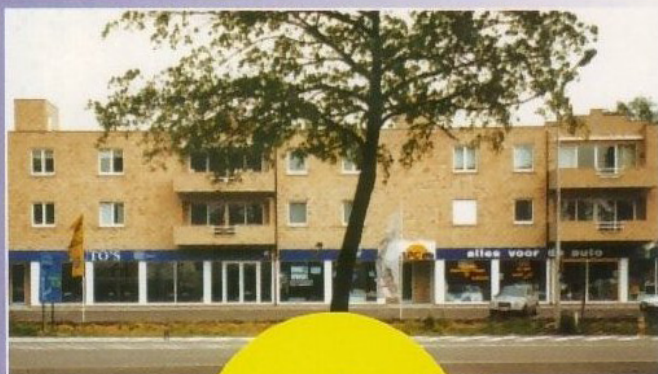
POUSSE WILLEBROEK
CAFE

'T POUSSECAFÉ

TORENSTRAAT 6
2830 WILLEBROEK

TEL. 03-866 05 36

OPEN VANAF 11.00 UUR
KEUKEN DOORLOPEND VANAF 11.00 UUR
MAANDAG GESLOTEN

APC

AUTO PARTS CENTER BVBA
ALLE AUTO-ONDERDELEN

- Groot- en kleinhandel
- Car-hifi - GSM's - carkits - navigatiesystemen
- Alarmen - blinderen autoruiten
- Wisselstukken en onderdelen: remmen, filters, uitlaten, schokdempers, ...
- Allesdragers: skiboxen, sneeuwkettingen, ...
- Accessoires: uitbouwkits, verlagingskits, spoilers, sportluchtfilters, ...

Dendermondsesteenweg 212
2830 Willebroek
Tel. 03-886 35 06
willebroek@apc.skynet.be

Restaurant "BEUKENHOF"

Antwerpsestraat 300
2850 BOOM

Tel.: 03/888.65.68

Fax.: 03/844.74.39

BOEKSKE

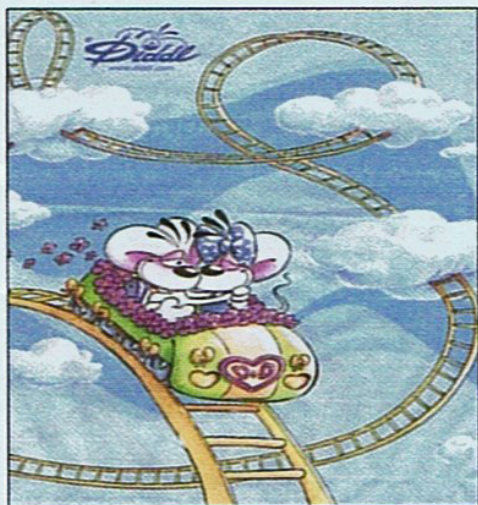
Voor al uw tijdschriften en kranten!

Aan huis besteld!

Eksklusief verdeler van :

DIDDL, TOPMODEL,

DARK DUDES, ROSALIE UND TRUFFEL

Voor al uw inkt en toonercartridges tot 50 % goedkoper
Overwinningstraat 76 – Willebroek
Tel: 03.886.73.84

Jan maes

watches & jewellery

L.De Naeyerplein 31

2830 Willebroek

03/886 86 26

Bruul 85

2800 Mechelen

Rijwielen – Naaimachines

Firma CLAESSENS

Mechelsesteenweg 8

(aan de brug)

2830 WILLEBROEK

Tel. : 03/886 62 70 – 03/886 38 51

Uw advertentie hier?

Contacteer ons

vaertlinck@telenet.be

www.vaertlinck.be

SINONQUEL bvba

Ten Bergstraat 2
2830 Willebroek

tel. 03-886 66 85
fax 03-886 61 54
info@sinonquel.be

www.sinonquel.be

上海酒家

CHINEES RESTAURANT

SHANGHAI

Stationsplein 2

2830 WILLEBROEK

Tel. 03 886 74 96

Ruime parking

Maandagmiddag

Dinsdag

Zaterdagmiddag

GESLOTEN

KEUKENCENTER

MASURE

Totaalinrichting van vloer tot plafond

- keukens in alle stijlen
- van luxe modellen tot de budget-keukens
- ook badmeubelen en schuifdeuren
- wij tekenen uw eigen droomkeuken

Kleine Amer 15
2870 Puurs-Kalfort

Tel. 03 889 22 48 * fax 03 899 15 26

Open: ma-vr van 10-17 uur
zaterdag 10-18 uur
zondag gesloten

Bakkerij Philippe

Kerkstraat 26

2830 Willebroek

Tel: 30/886.65.09

5 Broodautomaten

Baeckelmannstraat: Centeabank

Card. C ardiynlaan: Tisselt

Vennestraat: Willebroek

Bezelaarstraat: Blaasveld

Parochiaalcentrum: Ramsdonk

Café Knock-Palace

bij Patrick

August Van Landeghemplein 8

2830 Willebroek

Tel. 03/886 78 39

Donderdag gesloten

Verzorgde bediening | Vergaderzaal beschikbaar